

Іго ляты ўсіх краін, единайцеся!

Комунастычна партыя (большэвікоў) Беларусі

Совецкая Беларусь

ОРГАН ЦК КП(б) БЕЛАРУСІ, СОҮНАРКОМА І ПРЭЗІДУМА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР

№ 23 (7584) | Серада, 16 лютага 1944 г. | Цана 20 к.

Поўнасцю сабраць насенне для веснавой сяўбы

Забеспячэнне калгасаў насенем яровых культур з'яўляецца адной з рабочых умоў насенівага правядзення веснавой сяўбы.

Німецкія захопнікі за час вайги разбойніцкага гаспадарання разбурылі дашчэнты калгасы, пішчылі або вывезлі іх баражці.

Башненскія мяротнікі імкнуліся юльных гаспадароў зямлі—калгасікі і калгасніц ператварыць іх рабоў.

Не зблісяла зладзейская намеру ітлераўскіх бандытаў і раба-

гаспадароў. Гераічна Чырвоная Армія сілай совецкай зброі на-

несла і напосіць магутныя ўдары

ітлераўскай грабармі, гоніць яе

сё далей і далей на захад.

Пижкія страты нанесла гітле-

рскай арда нашай калгаснай аспадарцы. І зараз, калі вызыва-

юшча наша зямля, калі калгас

да сялянства аднаўляе арцель-

ную гаспадарку, уся ўвага павін-

на быць пакіравана на збор і на-

шыпце насення для поўнага за-

снічэння плана веснавой сяўбы.

Зараз, не трачачы часу, іраўленіі калгасаў павінны паводзі-

цца аспадарску, з дні ў дзень кла-

ніцца аб зборы насення ў кал-

гаснікі, засыпаць насенінны

бонды. Неабходи ўсур'ёз, як га-

тара патрабуюць інтарэсы калгас-

ай гаспадаркі, дабівацца, каб у

веснавой сяўбы хапіла на-

чения кожнай культуры.

Абавязак партыйных і совец-

іх арганізацый шырока растлу-

чыць кожнаму калгасніку і

калгасніцы важнасць своечасова-

га збору і набыцця высокаякас-

тага насення на ўсю плошчу.

У тых раёнах і калгасах, дзе

жыхуць ўсю важнасць гэтай ра-

боты, дзе сирод калгаснікі пра-

водзіцца масава-выхаваўчая ра-

бота па аднаўленню калгаснай

гаспадаркі, там ёсьць даволі ста-

ртоўчыя вынікі. Перадавым раё-

нам па засыпцы насенінных фон-

даў з'яўлецца Мсціслаўскі раён.

Гут на становішчу на 10 лютага

засыпаны зернавых 94,9 про-

цента, бульбы больш 100 про-

цента да насенінага плана. Ня-

дзінна абсталяць справы з засып-

кай зернавых і бульбы ў Кліма-

віцкім, Свяцілавіцкім і Церахоў-

скім раёнах.

ПАСУСТРАЧ 26-й ГАДАВІНЕ ЧЫРВОНАЙ АРМІИ

Комсамольскі палітдзень

Гомельскі гарком комсамола праводзіць палітдзень, прысвечаны слáўпай 26-й гадавіне нашай доблеснай Чырвонай Арміі. На прадпрыемствах, ва ўстановах і сирод моладзі навучальных устаноў амбудзанца гутаркі і даклады па тэмам: «Слаўны 26-гадовы ўспех Чырвонай Арміі».

З дакладамі і гутаркамі выступяць агітаторы, якія зараз праходзяць інструктаж.

Уздельнікі палітдня пачуюць

СЁННЯ Ў НУМАРЫ:

Ад Совецкага Інформбюро.
Аператыўная зводка за 15 лютага. (1-я стар.).

В. Барсукоў.—Рыхтуемся да сяўбы. (1-я стар.).

ПА СОВЕЦКАМУ САЮЗУ. Народная будоўля. 10.000 кніг Харкаўскаму педагогічнаму інстытуту. Пасылкі для дзяцей франтавікоў. Пачалася слáба яровых на Кубані. Традыцыйнае спаборніцтва шах-

цёраў і нафтавікоў. Пасылкі для Сталінграда. Спаборніцтва воднікаў Дняпра і Дона. 50 эшалонаў вугалю звыш за-

дания. (1-я стар.).

ЧЫРВОНАЯ АРМІЯ ВЯРНУЛА НАМ ЖЫЩІ. Сустрака калгаснікі ўсіх краін і Польшчы з героям Савецкага Саюза К. А. Ціханевічам. (2-я стар.).

Варожыя дзеянні эмігрантаў

ваемыя фальшывымі словамі аб дружбе. (3—4 стар.).

Е. Садоўскі.—Школа фабрычно-заводскага навучання. (4-я стар.).

МІЖНАРОДНАЯ ІНФАРМАЦІЯ. Надрыхтоўка да святкавання ў Англіі дня Чырвонай Арміі. Бай ў Югаславіі. Ваенныя дзеянні ў Італіі. Становішча ў Бельгіі. (4-я стар.).

Ад Совецкага Інформбюро

АПЕРАТЫЎНАЯ ЗВОДКА ЗА 15 ЛЮТАГА

На працягу 15 лютага на поўдзень і на паўднёвы ўсход ад горада ГДОУ наше войскі з баямі прасоўваліся наперад і занялі некалькі насяляных пунктаў.

На поўдзень ад горада ЛУГА наше войскі, працягваючы наступленне, занялі больш 40 насяляных пунктаў, у тым ліку КЛАБУЦІЦЫ, НОВАСЕЛЛЕ, ШЫЛЬЦАВА, РЭЦОНЬ, ГАРАДЗЕЦ, МАЛЫ і БАЛЬШЫ БРОД, ГОРКА ПЯТРОУСКАЯ і чыгуначная станцыя СЕРАБРНКА.

На поўнач ад ЗВЕНІГАРОДКА і ШПОЛА наше войскі працягвалі весці бай па знішчэнню акружанай групіроўкі праціўніка I, сісікаючы нальцо акружэння, авалодалі некалькімі вельмі ўмацаванымі апорнымі пунктамі праціўніка. Адначасова на паўночны захад ад ЗВЕНІГАРОДКА наше войскі паспяхова атакі танкаў і пяхоты праціўніка, якія імкнуліся прарвацца на дапамогу акружанай групіроўцы.

На другіх участках фронта — разведка, артылерыйска-мінамётная перастрэлка і ў радзе пунктаў бай мясцовага значэння.

На працягу 14 лютага наше войскі на ўсіх фронтах падбілі і знішчылі 71 нямецкі танк. У паветраных баях і агнём зянітнай артылерыі збіты 32 самалёты праціўніка.

ПА СОВЕЦКАМУ САЮЗУ

Народная будоўля

У горадзе Ельня і павакольных вёсках, разбураных гітлероўскімі акупантамі, ідзе вялікая аднаўленчая праца. Працоўныя рабоў ў грамадскім парадку пачалі будаўніцтва вузнакалейнай чыгункі працягласцю 20 кілометраў для вывозкі драўніны.

10 ТЫСІЧ КНІГ ХАРКАЎСКАМУ ПЕДАГАГІЧНАМУ ІНСТИТУТУ

Навуковая бібліятэка Саратаўскага дзяржаўнага ўніверсітэта прыступіла да камплектавання бібліятэкі для Харкаўскага педагогічнага інстытуту. Першая партыя кніг — 5.000 экземпляраў — падабрала ўжо. Усяго Саратаўская бібліятэка перадае інстытуту 10.000 кніг; адпраўка іх пачнется ў бліжэйшыя дні.

ПАСЫЛКІ ДЛЯ ДЗЯЦЕЙ ФРАНТАВІКОУ

У Пензенскай області зроблена і сабрана для дзяцей франтавікоў 8.000 харчовых пасылак, 2.000 пар блязвіны, 1.500 цацак. Саматужна-прамысловыя арцелі зараз вырабляюць для дзяцей адзенне і абудзіцца. Будзе пашырта на 300.000 рублёў.

ПАЧАЛАСЯ СЯЎБА ЯРОВЫХ НА КУБАНІ

На Кубані ўстановілася цэнтральная падвор'е. Многія сельгасарці пачалі ворыва. У Рогаўскім, Капеўскім, Славянскім і Пашкавскім раёнах рад калгасаў прыступіў да сяўбы ячменю.

Традыцыйнае спаборніцтва шахцёраў і нафтавікоў

Пядаўна калектыву шахты «Нова-Мушкетава» звярнуўся да ўсіх шахцёраў Сталінскай області з заклікам аднавіць пераўсанасць. Айчынай вайной традыцыйнае соцыялістичнае спаборніцтва шахцёраў Дацбаса з нафтавікоў Баку. Гэта працапова была сустрака з радасцю. Хутка прыпылі адказы з Баку. Працоўныя 9-га промыслу трэста «Ленінфата» і

ПАСЫЛКІ ДЛЯ СТАЛІНГРАДА

Сталінградскі завод «Красны Октябрь» атрымаў тры пасылкі ад комсамольцаў і моладзі Кіраўскага і Орджанікідзеўскага раёнаў Свярдлоўска. У пасылках — абсталіванне інструмент для аднаўлення цэхаў. Два мастацкія краны перадаў сталінградцам іх

СПАБОРНІЦТВА ВОДНІКАУ ДНЯПРА І ДОНА

Воднікі вызваленага Дняпра выклікалі на соцыялістичнае спаборніцтва воднікаў Дона. Дняпроўцы авабязаліся да 1 красавіка ўзняць з вады 50 патопленых суднаў; на рамонтных базах аднавіць 55 самаходных і 60 несамаходных суднаў; да 15 сакавіка выкананы план 1-га квартала на аднаўленне суднамонтных прадпрыемстваў; аднавіць да

гээтага часу ўсе берагавыя збудаванні.

Воднікі Дона прарабілі ўжо вялікую работу на аднаўленні сваёй гаспадаркі. Яны прынялі выклік дніпроўскіх воднікаў і ўзялі на сябе новыя авабязательствы, якія забяспечваюць хутчайшае і поўнае аднаўленне воднай магістралі.

50 ЭШАЛОНАЎ ВУГАЛЮ ЗВЫШ ПЛАНА

Маладыя гарнікі Кузбаса здали ў студзені ў нерабочы час і ў святочны дні 50 эшалонаў вугалю. Асабліва вyzначыліся пракоп'еўцы, якія далі 25 эшалонаў вугалю. На шахце № 4 Есіяўскага рудніка гарнікі за два выхадныя дні здабылі 1.770 тон вугалю.

Маладыя гарнікі Кузбаса смалярнічаюць за выдачу да 26-й гадавіны Чырвонай Арміі яшчэ 40 эшалонаў вугалю звыш плана.

ЧЫРВОНАЯ АРМІЯ ВЯРНУЛА НАМ ЖЫЦЦЕ

Гэтымі днімі вёску Перавалока, Васілевіцнага раёна, наведаў Герой Совецкага Саюза, старшы сержант Констанцін Андрэевіч Ціханава. Падраздзяленне тав. Ціханава прайшло вялікі і славны шлях—ад сцен Сталінграда да лясоў Палесся. На гэтым шляху—тысячы гарадоў і сёл, вызваленых, ад наемца-фашисткіх захопнікаў.

Байцы Ціханава вызвалілі ад наемціх акупантав і вёску Перавалока. Радасна сустрэлі сяляне народнага героя. Паміж таварышамі Ціханавым і калгаснікамі завязалася ажыўленая, задушэнная гутарка. Герой расказаў калгаснікам, як Чырвоная Армія, перамагаючы ўсе цяжкасці, насыпнна гоніць ворага на заход, далоў з совецкай зямлі. У сваю чаргу калгаснікі паведамілі Герою пра першыя поспехі калектыўнай працы па аднаўленню разбуранай наемцімі супастатамі арцельнай гаспадаркі.

Ніжэй мы друнуем гутарку калгаснікай з Героем Совецкага Саюза К. А. Ціханавым.

КРЫХУ ГІСТОРЫ

Сярод дрымотных лясоў і находжаных балот стаіць вёска Перавалока. Быў час, калі да вёскі можна было праобраца толькі ўзімку, калі мочны мароз скотуваў балоты, ці па вузенькай сцяжынцы ў сухое лета. Дрэна жылі тут людзі. Смак хлеба з карою яшчэ многія памітаюць і цапер. Жабрацтва жыло ў кожнай вясковай хаце. Людзі з дзяцінства абліваюць крывавым потам у барацьбе з пястачай, а паміралі жабракамі.

За годы совецкай улады вёска змяніла сваё абітчча. У 1931 годзе ў Перавалоках быў арганізаваны калгас. За кароткі час вёску стала не пазнаць. Звінелі песні дзяўчат пад балотамі, па якіх прабегі ва ўсе бакі роўнія лініі канав; яны асушылі векавую дрыгву. У Перавалокі пралягла шырокая дарога. На ёй прыйшли пад балоты трактары. І там, дзе калісь баяўся ступіць чалавек, захваляваліся буйныя жылы, духмянім водарами густых траў павеяла з балота.

У Перавалоку прышоў дастатак, багацце. Вечарамі на вясковай вуліцы заліваліся гармонікі, і дзяўчаты ў шаўковых сукенках, сарамліва ўсміхаючыся, запрашалі студэнтаў, якія прыязджалі на кайнікулы, паслушаць і калгаснікамі завязалася задуновым пласцінкам, прывезеным ў шэўную гутарку.

Мы крывёю сваёй здабылі вам волю

(Расказ Героя Совецкага Саюза старшага сержанта Констанціна Андрэевіча Ціханава)

Праз сталінградскія стэны, курская пад і пад Украіні праляла па нашых байках. Каб узяць вышынно, мы абышлі не з боку балота. Наши людзі грузілі на пояс у лініі халоднай твары і ішлі наперад. Ралтоўна, як снег на галаву, напалі мы на немцаў і зблізілі іх з вышыні.

Поплеч з намі біліся ішныя подраздзяленні. Там былі і рускія, і украінцы, і беларусы. Усе аднолькава ірваліся ў бой за Савецкую Беларусь, за ваша шчасце, за жыццё.

На подступах да вонкага сяла смерцю храбрых загінулі некаторыя нашы таварыши. Памятайце гэта! Вонкі шчасце заваявана крывёю! Беражыце іго. Не лічыцеся з цяжкасцю—хутчэй аднаўляйце калгасную гаспадарку.

Няхай высокія ўраджай на нашых наялях, радасць і багацце ў кожнай калгаснай хаце стануть сведкамі таго, што наша кроў працягліася ме даромі.

Заможна жылі ў калгасе

(Расказ калгасніка Ігната Несцеравіча Гайдаш)

Як бачыш, родны, за маймі плячыма больш пяці дзесяткай год. Уесь час у гэтай вёсцы жыў. Многа тут мае руки пераробілі. А жылі перад вайной у поўным дастатку. Калгас у нас быў багаты, народ ад малога да вялікага дружна працаў.

Тры гады мы калапі канавы на сваіх балотах. І вялікае цуда адбылося. Ёсьць у нас такое ўроўніча, Тапільск называецца. Не думалі мы, не гадалі, што на гэтай дрыгве сеяць калі-небудзь будзем. А калі асушылі і паселялі, то надзвінца не маглі. Такія жыты пафаслі! Збожжа ў рост чалавека, сіней сцяной стаяла, колас вялікі, цяжкі, як свіноміналіты, долу гнецца. Па 100 пудоў з кожнага гектара намалачвалі. А колькі проса, канапель...

Ды хіба толькі па Тапільску такі ўраджай раслі? А на Будзішчы, на Белі, на Дабутаве, на Язвінцы, па Шчувазе—усюды багатыя ўраджай знімалі. За тры гады мы больш 400 гектараў балот асушылі.

Травы ў нас раслі густыя, са-кавітыя,—касус не нацягнеш. А вось бачыш папялішчы чарнеючыя з-пад снегу, там у нас для жыўёлі аборы стаялі, гліабітныя яны ў нас былі. 220 адных толькі копей было, 320 галоў рагатай жывёлы, 140 свіней, авечкі цэлымі атараті паслі на сенажацях. Гэта толькі калгасныя, а ў кожнага-ж калгасніка жывёла была ў асабістым карыстани.

Жылі мы багата і гонар нам быў. Нашы людзі ў Москву па выстаўку ездзілі. Аляксей Сёмчанка, як з Москвы прыехаў, расказваў, што багатыя там калгасы бачыў, але і ён не сароміўся за свой. Не горш другіх сябе адчуваў.

Вялікае сонца стаяла над нашым Палесsem. Сталінскае сонца! Кожнаму чалавеку яно душу сагравала. Не стала ў нас беднякоў. Возьмем хоць-бы Дуню Жалезку—вось яна тут сядзіць. Пяцьера дзяячей маленъкіх у бабы. Удвох яны толькі з чалавекамі сваім у калгасе працаўалі, а

хлеба больш двух тон атрымліваў из працадні, адной пшаніці больш 30 пудоў выпадала. А бульбе гаварыць не прыходзіцца. Дзяяць некуды было. Кабані кармілі, самі елі, дзяржаве працавалі, па кірманш вазілі.

Ад жыцця такога і сэрда весялілася. Дзеці нашы ў новай школе навучаліся. Наставнікі свае былі, нашы вясковыя хлопцы і дзяячы, што ў гарадзе панавучаліся. Наш Нікалаі Аляксандровіч Кулажанка дырэктор школы стаў. Пайшлі нашы пад шукі ў людзі. Іван Смольскі і Балтыйскі флоце доктарам слу-жыць, многа наших хлонцаў і самалётах лятаюць.

У нашых Перавалоках толькі адных патэфонаў да 20 было. Рады ў нас у клубе гаварыла а многія калгаснікі сабе прыёмікі купілі. Дзяячы і хлопцы на веласіпедах ездзілі, як гаралскія; веласіпедаў можа сотня, ка-лі не больш было. Ды што гаварыць, жылі мы, браток, і памі

Немцы смерць нам рыхтавалі

(Расказ калгасніцы Анны Нікалаеўны Луцко)

Як чорнае груннё, наляцепі на палпу вёску немцы—жыццё пляміла стала. Сабрала я пяцёрка са сваіх дзяячей і ў лес падалася.

Пасядзелі некалькі сутак у лесе. Але голад не ютка, дзеці галодныя, плачуюць. Туга цяжкім каменем на сэрцы давіць. Што рабіць? Ніяк дадумацца не можам.

Потым сталі па аднаму дадому вяртатца. Паглядзела я на сваю хату, а слёзы так і паліліся. Вожа мой! Што яны, супастаты, нацаблі. Па ўсяму двару пер'я вечер разносіць, у хаце ўсё ўверх пагамі перавернута, гаршкі пабіты, кубар узламаны, усё забралі да пітачкі. Ну, думаю,—смерць, канец свету прыпой.

Прайшло пяцьнадцать часу, немцы ў вёску не з'яўляліся. Але раз іх вячыстая сіла зноў прыгнала. Перакладчык з імі. Сталі народ да школы па сход згандзіць, а каб не разбегліся на вокал, сваіх салдат з кулямётамі і аўтаматамі паставілі. Немец нешта гароча, а перакладчык ужо нам расказвае:

— Зямлю, — крывыць, — вам немецкая ўлада дае, каб сяялі і жылі кожны па-свойму.

Стары Смольскі поплеч са мною стаяў.

— Якую такую зямлю,—гаворыць ён,—даваць сабраліся? Што яны яе з Германіі свайгі да нас прывезлі? У нас свайгі зямлі, слава богу, хопіць.

Пад канец сходу схапілі немцы пяць наших мужчын: Саву Семчанку, Васіля Васільева, Хвядоса Луцко, Хвядоса Смольскага, Юрыя Смольскага і тут-же расстралялі. Эта за тое, што яны яшчэ ў тулу вайну партызанамі былі, супроть захопнікаў ваявали.

Першую зіму так-сяк перабіваліся. Карміліся тым, што ўдалося закапаць у ямы. Але вось прышла вясна, зямля ачысцілася ад снегу, падсохла, пары і за слібу браца. А ў нас пі коней, пі плугоў, пі пават сох пяма—усё супастаты паламалі. Мужчин пяма, хто ў Чырвонай Арміі, а хто ў партызаны пайшоў. Узяліся мы, бабы, за матыкі, як у даўнейшыя часы рабілі. З рапіцы да познай ноны дзяюблі мы зямлю, як дзяятлы. Хто колькі змог, засеяў і граблямі заскар-

дзі. Працаўала я цэлае лета, з босені прышла—можа пудоў дзе-сяць намалачіла. Адкуль яму ўраджаю, быць? Хіба ад слёмаў пралітых? Зямля—яна, вядомая справа, любіць, каб апра-цоўвалі яе, як след, тады яна ўраджай дасць.

Шчасце наша, што ў лягасі партызаны былі. Баяліся немцаў да нас у вёску хадзіць. Толькі вялікімі атрадамі наяджалі і тадоўга не затрымліваліся. Примінуць, схопіць, што пад рукі па трапіць, како зловяць—заб'юць. У аднаго толькі старога Ігната Гайдаша фашысты дваццаць трохізкіх родзіцай загубілі.

Ой, не хочацца цяпер успамінаць і расказваць пра гэтых чорных дні. Адно табе скажу, роднікі, калі ў лесе сядзела, вас як бога, чакала. Жанчынам гаварыла—пічога мне не трэба хай ўсё загіне, абы галава па плячах засталася і вочы мае яшчэ раз пабачыць нашу Чырвоную Армію, наших дарагіх байцоў.

А цяпер мая мара зблылася. Бачу я вас, і маё сэрда поўнічасці і радасці.

АДНОВІМ НАШ КАЛГАС

(Расказ старшыні калгаса Андрэя Апанасавіча Смольскага)

Як толькі Чырвоная Армія вызваліла нашу вёску, мы адразу прыступілі да аднаўлення разбуранай ворагам арцельнай гаспадаркі, сталі данамагаць вам біць ворага і гнаць яго з нашай зямлі. Чырвонай Армії данамагаем, чым можам—і хлебам, і бульбай, і сенам. Наши калгаснікі дзеляцца са сваімі вызваліцелямі ўсім, што ў іх толькі ёсьць. Гэтымі днімі адвязем на скучаны пункт 9 тон збожжа.

Яравы клін засеем сваім зернам. Калгаснікі прыступілі ўжо да засыпкі пасонных фондаў.

Герш будзе з цяглом. Але ў нас ёсьць каровы. Будзем іх запрагаць. Ды трактары, напэўна, да вясны дзяржава прышиле. Трактары стаў сваіх рыхтуем, з дзесятак хлонцаў і дзяўчат насладзі на курсы.

Як-бы цяжка не было, але мы свае балоты зноў у квітнічуючымі пад і сенажаці ператворым. Зажывем мы зноў радасна і багата. Кроў, пралітай нашымі сынамі, вялікімі баявымі таварышамі, не загіне дарэмна. Гэтай крывёю выздабылі нам права свабодна працаўаць. Недалёка той дзень, калі мы адбулем спаленую немцамі

школу, клуб, усе гаспадарчыя ізбудовы і дамы калгаснікі.

Нямнога часу прайшло з дні нашага вызвалення, а дзеці ўжо вучыца ў школе. Прыехалі ж нас настаўнікі, па хатах падручнікі сабралі.

Вы нас вярнулі да жыцця. Вялікае і вялікае вам дзякую. Даесці слова, што ўсе 541 гектар пахаці, якія ёсьць у калгасе, будуть засены. Сваій працай падаўленню калгаса, высокім ураджаем на полі мы данаможам, воіны Чырвонай Арміі, хутчэй ачысціць нашу зямлю ад залітага ворага.

Варожыя дзеянні эмігранцкага польскага урада, прыкрывае мія фальшывымі словамі аб дружбе

1. Балбатня аб „дружбе“

З таго часу, як Чырвоная Армія пераможна рухаецца наперад на заходніх абласцях УССР і па беларускай землі, эмігранцкі польскі ўрад і білзкія да яго колы польскай эміграцыі не пераставаюць чатрасаць паветра і спісваць паперу ўтрымтымі заявамі аб сваіх «дружакскіх» начуццях да Совецкага Саюза.

У заяве эмігранцкага польскага ўрада, якая перадавалася радыёстанцыі «Світ» 10 студзеня 1944 года, сказана: «Польшча прадырмала, прадпрымае і будзе ў далейшым прадпрымаць усе зарады да таго, каб аднавіць друкаскія суседскія адносіны з Ратай».

Аб друкаскіх начуццях гавай ў прэм'ер эмігранцкага польскага ўрада Мікалайчык у сваіх выступленнях па радыё.

Стала біць, «заўтра», «у выпадку» і г. д.—пазбягаць канфліктаў з Чырвонай Арміяй і наўрат дайсці да супраўдніцтва, а як «сёня»? Ваенныя дзеянні не чакаюць моманту, калі польскія «дзеянні» ў Лондане стануть з галавы на ногі і ўбачаць свет у яго рэальных абрывах.

Якія ўказанні дае сёня, у разгар біёў, польскі эмігранцкі ўрад сваій падпольнай арганізацыі ў Польшчы і якія адносіны гэтай падпольнай польскай арганізацыі ў барацьбе з немцамі?

Тут ад славесных запэўніванияў, ад післівай дэкламацыі па тэму аб «дружбе» і «шыгірасці», ад усей гэтай патэтычнай літаратуры палітычных тарцовфаў мы пераходзім да супраўдных фактаў, да рэальных, не падфарбаванай супраўдніцтва.

2. Супраўдніцтва польскіх „дзеянчоў“ з нямецкімі акупантамі

І ўчора, і пазаўчора, і заўсёдзь эмігранцкі польскі ўрад адноўляе да Совецкага Саюза і Чырвонай Арміі, як да ворага. Нікога польскія палітыканы тыпу Сікоўскага не глядзелі па Чырвонай Арміі, як на «саюзнікаў». Гэта проста ўсия. Яны не захоўвалі сваіх аста варожых адносін да барацьбы совецкага народа супроты міау. Яны не маглі, ды і не дали захаваць сваю чиста фальсцкую, заалагічную пінавісць Совецкага Саюза, да рускага рода.

У дадатку для вёскі да № 14 польскай газеты «Непадлегасць» (15 ліпеня 1943 года), гана польскага эмігранцкага ада для Новагрудскага ваяводства, у звароце да сялян пагранічнай падасы сказана: «Мы іні ведаем, што немцы і больші адноўлькаў з'яўляюцца ўсімі самыми вялікімі ворагамі».

У верасні 1943 года ўпачуваны польскага ўрада ў Лондане для Новагрудскага ваяводства праўкаў у падпольнай газете «Віт польскі» зварот да рабочых яляні. Ён начынаеца словамі: «Ольша, якая змагаецца і церпі печуваньня ў гісторыі страшненсенных двумя суседнімі дзеяністкімі дзяржавамі, стаіць на парозе новага дня». Іх не цікаўць

ўсіх прыгнечаных немцамі-захопнікамі народаў?

Вядома, што польскі эмігранцкі ўрад у сваій дэкларацыі ад 5 студзеня абяцаў свае сімпаты да совецкіх войск не інакш, як пад заклад прызнання імперыялістычных, захопніцкіх імкненій польскіх шавіністичных колаў. У дэкларацыі было сказана: «...польскі ўрад 27 кастрычніка 1943 года даў указаніі кіраўнікам падпольнага руху ў Польшчы ўзманиць сваю супраўдлівіне германскім захопнікам і пазбягаць усякіх канфліктаў з совецкімі войскамі, якія ўступаюць у Польшчу, у ходзе іх баёў з немцамі, а таксама ўвайсці ў супраўдніцтва з совецкім камандаваннем у выпадку аднаўлення польскага ўрада Мікалайчык у сваіх совецкіх адносін».

Стала біць, «заўтра», «у выпадку» і г. д.—пазбягаць канфліктаў з Чырвонай Арміяй і наўрат дайсці да супраўдніцтва, а як «сёня»? Ваенныя дзеянні не чакаюць моманту, калі польскія «дзеянні» ў Лондане стануть з галавы на ногі і ўбачаць свет у яго рэальных абрывах.

Якія ўказанні дае сёня, у разгар біёў, польскі эмігранцкі ўрад сваій падпольнай арганізацыі ў Польшчы і якія адносіны гэтай падпольнай польскай арганізацыі ў барацьбе з немцамі?

Тут ад славесных запэўніванияў, ад післівай дэкламацыі па тэму аб «дружбе» і «шыгірасці», ад усей гэтай патэтычнай літаратуры палітычных тарцовфаў мы пераходзім да супраўдных фактаў, да рэальных, не падфарбаванай супраўдніцтва.

Эмігранцкі польскі ўрад і яго паслугачы не вядуць барацьбы з немцамі, не жадаюць весці гэту барацьбу і не могуць яе весці. Яны вядуць барацьбу толькі з супраўднымі польскімі патрыётамі, з партызанамі, з рускім, беларускім і украінскім народамі.

Вядома, што эмігранцкі польскі ўрад расчуча забаране польскому народу весці партызансскую барацьбу з немцамі. Гэта якраз супадае поўнасцю з інтарэсамі польскіх захопнікаў у Польшчы.

Упачуваны лонданскага польскага ўрада ў Новагрудскім ваяводстве загадвае: «Захоўваць поўны супраць, так як ваенна і палітычна сітуацыя яшчэ не выспела». Камендант падпольнай арганізацыі «Свір» у раёне Стубіцы піша: «Катэгарычна падкрэсліваю, што час для адкрытай барацьбы з акупантамі не настаяў, і мы павінны пазбягаць гэтай барацьбы».

Для польскіх рэакцыянероў «ваенна і палітычна сітуацыя» не была дастаткова «спелай» у 1941, у 1942 і нават у 1943 гадах. Скрыжаваўшы руکі на грудзях, яны глядзелі на працягу некалькіх гадоў, як нямецкія захопнікі зішчоўца, здзекуцца, абрацца польскі народ. Сітуацыя не была спелай тады, калі гітлераўская зграя рухалася на ўсход—яна не стала спелай і тады, калі гэта зграя, разбітая Чырвонай Арміяй, стала адкатвацца па заходе.

Ці можна сказаць, што ў руччай барацьбе паміж Чырвонай Арміяй і немцамі польскія палітыканы рашылі хади-б толькі захоўваць цэнтралітэт? Не, і гэ-

тага пельга сказаць. Яны не толькі адмаўляюцца ад барацьбы з немцамі, а і сістэматычна, арганізавана супраўднічаюць з немцамі, дапамагаюць немцам. Аб гэтых беспрэчна сведчыць дакументы падпольных польскіх арганізацый, якія даўшы больш вырасла, калі Чырвоная Армія стала біць немцаў.

Пісала-ж іх падпольная газета «Панства польске», якая выказвае погляды зграі Сасікоўскага: «Неабходнай умовай як нашай перамогі, так і самога нашага існавання з'яўляецца па краіні меры паслабленне, калі не паражэнне Расіі». А другая падпольная польская газета з гэтага-же польска-фальсцкага лагера—«Усходнія землі Рэчы Паспалітай» перашагалаля польскіх пішыстуў і поўфальсцуў з немцамі ў Польшчы—гэта не частковая заяўка, якая прасякнута смартэльнай пінавісцю да рускага народа: «Расія даказала, што на ўсходзе ад Польшчы ляжыць дзікае грамадства, знішчэнне якога будзе дlya ўсяго свету танім-жадром, як знішчэнне Германіі».

Але ў супраўдніцтве польскія імперыялісты ніколі не жадаюць знішчэння Германіі і не лічаць гэта «дабром». У супраўдніцтве толькі да совецкага народа яны адносяцца як да ворага і толькі знішчэнне Расіі яны лічылі-б сваім фальсцкім дабром. Да гітлераўскай Германіі яны адносяцца зусім інакш. Тут прытворна варожыя словаў аб немцах маюць сваёй задачай прыкрыць непрэвторна друкаскія начуцці і дзеянні ў адносінах да немцаў.

Эмігранцкі польскі ўрад і яго паслугачы не вядуць барацьбы з немцамі, не жадаюць весці гэту барацьбу і не могуць яе весці. Яны вядуць барацьбу толькі з супраўднымі польскімі патрыётамі, з партызанамі, з рускім, беларускім і украінскім народамі.

Вядома, што эмігранцкі польскі ўрад расчуча забаране польскому народу весці партызансскую барацьбу з немцамі. Гэта якраз супадае поўнасцю з інтарэсамі польскіх захопнікаў у Польшчы.

Упачуваны лонданскага польскага ўрада ў Новагрудскім ваяводстве загадвае: «Захоўваць поўны супраць, так як ваенна і палітычна сітуацыя яшчэ не выспела». Камендант падпольнай арганізацыі «Свір» у раёне Стубіцы піша: «Катэгорычна падкрэсліваю, што час для адкрытай барацьбы з акупантамі не настаяў, і мы павінны пазбягаць гэтай барацьбы».

Для польскіх рэакцыянероў «ваенна і палітычна сітуацыя» не была дастаткова «спелай» у 1941, у 1942 і нават у 1943 гадах. Скрыжаваўшы руکі на грудзях, яны глядзелі на працягу некалькіх гадоў, як нямецкія захопнікі зішчоўца, здзекуцца, абрацца польскі народ. Сітуацыя не была спелай тады, калі гітлераўская зграя рухалася на ўсход—яна не стала спелай і тады, калі гэта зграя, разбітая Чырвонай Арміяй, стала адкатвацца па заходе.

Ці можна сказаць, што ўсяго свету, тысячы польскіх афіцэроў і салдат. Здраднікі Польшчы, такі-ж, як былы прэм'ер-міністр Леон Казлоўскі, прости прыкладі сваю рудную руку да гэтага злачынства. А яго фактычныя саборы ў Лондане добрахвотна сталі нямецкімі агентамі, коміважорамі Гебельса на экспарту фальсцкага паклёну.

3. Барацьба польскіх рэакцыянероў у Лондане з польскімі патрыётамі і партызанамі ў Польшчы

Варожыя словаў польскіх «дзеянчоў» аб немцах прыкрываюць іх друкаскія для немцаў дзеянні. Якія-ж дзеянні польскіх «дзеянчоў» прыкрываюцца іх «дружакскімі» словамі аб Чырвонай Арміі і Совецкім Саюзом?

Падпольны камендант арганізацыі «Свір» прыёта ўказавае, выконваючы дырэктывы свайго начальства: «Элемент менш паддейны трываць далей і ўпізываць на яго прааганцы. Яная стрымлівае ад супраўдніцтва з большзвікімі». Санс яскравы: да гітлераўцаў бліжэй, ад антыгітлераўцаў далей! За дырэктывой ідзе пагроза. У дадатку № 1 да падпольнай газеты «Непадлягосць» (№ 14) ад 15 ліпеня 1943 года сказана: «Хто выканаў намер пайсці ў рады большзвікіх партызан або будзе там дзеянічнік, той будзе пакараны смерцю, як здраднік!». Гэта не простая пагроза. Падпольны камендант арганізацыі «Свір» прыёта ўказавае ад супраўдніцтва з большзвікімі». Санс яскравы: да гітлераўцаў бліжэй, ад антыгітлераўцаў далей! За дырэктывой ідзе пагроза. У дадатку № 1 да падпольнай газеты «Непадлягосць» (№ 14) ад 15 ліпеня 1943 года сказана: «Хто выканаў намер пайсці ў рады большзвікіх партызан або будзе там дзеянічнік, той будзе пакараны смерцю, як здраднік!». Гэта не простая пагроза. Падпольны камендант арганізацыі «Свір» прыёта ўказавае ад супраўдніцтва з большзвікімі». Санс яскравы: да гітлераўцаў бліжэй, ад антыгітлераўцаў далей! За дырэктывой ідзе пагроза. У дадатку № 1 да падпольнай газеты «Непадлягосць» (№ 14) ад 15 ліпеня 1943 года сказана: «Хто выканаў намер пайсці ў рады большзвікіх партызан або будзе там дзеянічнік, той будзе пакараны смерцю, як здраднік!». Гэта не простая пагроза. Падпольны камендант арганізацыі «Свір» прыёта ўказавае ад супраўдніцтва з большзвікімі». Санс яскравы: да гітлераўцаў бліжэй, ад антыгітлераўцаў далей! За дырэктывой ідзе пагроза. У дадатку № 1 да падпольнай газеты «Непадлягосць» (№ 14) ад 15 ліпеня 1943 года сказана: «Хто выканаў намер пайсці ў рады большзвікіх партызан або будзе там дзеянічнік, той будзе пакараны смерцю, як здраднік!». Гэта не простая пагроза. Падпольны камендант арганізацыі «Свір» прыёта ўказавае ад супраўдніцтва з большзвікімі». Санс яскравы: да гітлераўцаў бліжэй, ад антыгітлераўцаў далей! За дырэктывой ідзе пагроза. У дадатку № 1 да падпольнай газеты «Непадлягосць» (№ 14) ад 15 ліпеня 1943 года сказана: «Хто выканаў намер пайсці ў рады большзвікіх партызан або будзе там дзеянічнік, той будзе пакараны смерцю, як здраднік!». Гэта не простая пагроза. Падпольны камендант арганізацыі «Свір» прыёта ўказавае ад супраўдніцтва з большзвікімі». Санс яскравы: да гітлераўцаў бліжэй, ад антыгітлераўцаў далей! За дырэктывой ідзе пагроза. У дадатку № 1 да падпольнай газеты «Непадлягосць» (№ 14) ад 15 ліпеня 1943 года сказана: «Хто выканаў намер пайсці ў рады большзвікіх партызан або будзе там дзеянічнік, той будзе пакараны смерцю, як здраднік!». Гэта не простая пагроза. Падпольны камендант арганізацыі «Свір» прыёта ўказавае ад супраўдніцтва з большзвікімі». Санс яскравы: да гітлераўцаў бліжэй, ад антыгітлераўцаў далей! За дырэктывой ідзе пагроза. У дадатку № 1 да падпольнай газеты «Непадлягосць» (№ 14) ад 15 ліпеня 1943 года сказана: «Хто выканаў намер пайсці ў рады большзвікіх партызан або будзе там дзеянічнік, той будзе пакараны смерцю, як здраднік!». Гэта не простая пагроза. Падпольны камендант арганізацыі «Свір» прыёта ўказавае ад супраўдніцтва з большзвікімі». Санс яскравы: да гітлераўцаў бліжэй, ад антыгітлераўцаў далей! За дырэктывой ідзе пагроза. У дадатку № 1 да падпольнай газеты «Непадлягосць» (№ 14) ад 15 ліпеня 1943 года сказана: «Хто выканаў намер пайсці ў рады большзвікіх партызан або будзе там дзеянічнік, той будзе пакараны смерцю, як здраднік!». Гэта не простая пагроза. Падпольны камендант арганізацыі «Свір» прыёта ўказавае ад супраўдніцтва з большзвікімі». Санс яскравы: да гітлераўцаў бліжэй, ад антыгітлераўцаў далей! За ды

Варожая дзеянні эмігранцкага польскага урада, прыкрывае мія фальшывымі словамі аб дружбе

(Працяг)

4. Сістэма хлуслівых даносаў і правакацыі як зброя польскіх „дзеячоў“

Самая подлая правакацыя — гэта пават не галоўны, а амаль адзіны сродак у практицы польскіх падпольных арганізацый.

Страненій ўказаниі па частцы правакацыі дае польскім падпольным арганізаціям упаўнаважаны эмігранцкага польскага урада ў Любліне. Вось чаму на вучас гэты дастойны прадстаўнік Сасноўскага: «Немцы адносіца вельмі варожа да комуністу, і мы павінны гэта выкарыстаць для сваіх мэт, называючы комуністамі ўсіх беларускіх народных дзеячоў... Няхай іх б'юць самі немцы, а мы будзем у баку, як быццам прайдзяць спачуванне да нявінных ахвяр. Беларусы ніколі не змогуць гэтае зразумець, таму што гэта народ цёмны...»

Такую школу правакацыі, хлусні, злачынстваў, здрады практодзіла і практодзіць уся падпольная арганізацыя, якая дзеяе.

5. Словы і справы польскіх супрацоўнікаў Гітлера

Нічога не змянілася ў гэтых даносінах за апошні час, і «дружаскія» дэкламацыі эмігранцкага польскага урада толькі прыкрываюць яго варожыя дзеянні.

Гэта ўжо ў канцы студзеня бытчага года, пасля ўсіх выказаванняў аб «дружбе», правакатар пан Навакоўскі, сябра Сасноўскага, у газете «Ведамосці польскі» пусціў у ход зусім дзікую, немецкага паходжання, выдумку аб тым, быццам-бы «пасланы рускімі партызанамі выразалі звыш 70.000 паліцаў». Сажанне на кол, перапільванне пілону і т. п. вельмі звичайні зверсты». Вось гэты дастойны «Батыні» супрацоўнік немцаў закліканы быць пяцер нашым «сябром! Не, ужо звольце ад гэтага!

Тады-ж, у канцы студзеня, гэта-ж газета, якая з'яўляецца рунарам зграі Сасноўскага, ухваліла барацьбу палікаў супроць рускіх, як акт герайзма... Гэта прывяло ў абурэнне англійскіх незалежных лейбарысцкіх часопісаў «Трыбюн». — Ці дапушчальна гэта? — запытваў гэты часопіс. Як бачна, дапушчальна. А ці сумішчальна гэта з фразамі аб «дружбе»? Зграя Сасноўскага

пад кіраўніцтвам эмігранцкага польскага ўрада. Аб ёй лонданская газета «Дзепнік польскі—Дзепнік жаўнежа» пісала 8 студзеня 1944 года: «У Польшчы існуе выдатна арганізаваны падпольны рух, які ахоплівае густой сеткай усю краіну. Дзеянічае тэксама ўнутраная армія, якая пісці на мінту не складае зброі...»

Мы бачым пяцер, што немцы сапраўды пакрылі Польшчу густой сеткай польскіх прафашистскіх арганізацый, якія займаюцца правакацыяй, шпіяжам супроць партызан, тэрарыстычнай барацьбой супроць усіх, хто патражжае ўладзе немецкіх-фашыстскіх захопнікаў. Гэтыя арганізацыі пікіле не ўзнімалі зброі супроць немцаў. Яны пісці на мінту не складаі зброі супроць польскіх партызёў і партызан, якія вядуць барацьбу з немцамі, прыгнітальнікамі Польшчы.

А так «перабудаваўся» польскі рэактыўны, прафашисткі друк у Лондане. Афіцыйныя прадстаўнікі польскага эмігранцкага ўрада і не бачаць патрэбы ў тым, каб перабудавацца.

Эмігранцкі польскі ўрад кляніцца, што ён гатовы ўстанавіць дружаскія адносіны з Советскім Саюзам.

Гэта — слова.

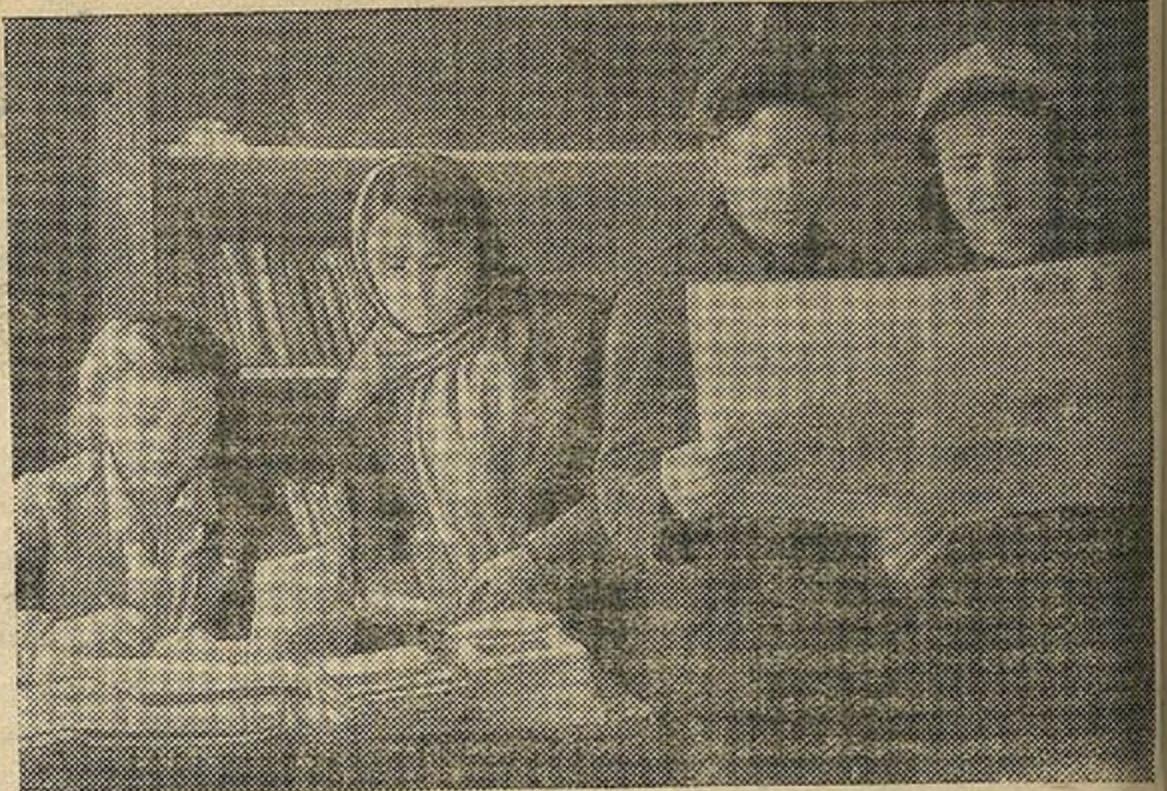
А польскі пасланік у Мексіцы Нейман у гэтыя-ж дні прыгрэзіў польскому спеваку Дуню пазбаўленнем польскага пашпарту, калі ён выступіць у канцэрце, пададжаным Камітэтам дапамогі Расіі. Спеваку, які прыніў слова свайму польскага ўрада за чистую малету, далі зразумець, што дружаскі пачуцці да герайчага Советскага Саюза разглядаюцца, як зрада Польшчы.

А ў Іерусаліме 50 афіцэрэў і салдат польскай арміі генерала Андерса пакутуюць у няволі за тое, што яны, паверыўшы сваю ўраду, асмеліліся выказаць сімпатыі Чырвонай Арміі.

Гэта — слова.

І пасля ўсяго гэтага польскія палітыканы плакесіва скардзяцца

Цяпер эмігранцкі польскі ўрад абицца даць указание сваім фашысткім бандамі аб «дружаскім супрацоўніцтве» з Чырвонай Арміяй у тым выпадку, калі Советскі ўрад прызнае прэтэнзіі польскіх памешчыкаў на захон зямель украінскага і беларускага народу! Ці-ж не яскрава, што эмігранцкі польскі ўрад не здолыны ўсталівіць дружаскія адносіны з Советскім Саюзам і ў яшчэ меншай ступені здолыны арганізаціяў актыўную барацьбу супроць германскіх захопнікаў у самой Польшчы... Няма піякай паўстанцкай арганізацыі ў гэтага ўрада ў Польшчы, а ёсць арганізацыі польскіх пішёніў па немецкай службе, правакатарапі і бандытаў, якія забіваюць з-за вугла чесных сыноў беларускага, украінскага і польскага народу.

З першых дзён прыходу Чырвонай Арміі ў горадзе Чэрнікаве Магілёўскай області, арганізавана бібліятэка. Вызваленае ад яе мескай акупациі насельніцтва з прагнасцю чытае кнігі, якіх як было пазбаўлена болын двух год.

На здымку (злева направа): бібліятэкар Таяніна Міхеенка выдае літаратуру бытлым партызанам Марыі Дзенісенка, Паўлу Кро і Вользе Чарняковай.

Фото І. Дыніна.

МІЖНАРОДНАЯ ІНФАРМАЦІЯ

Падрыхтоўка да святкавання ў Англіі дня Чырвонай Арміі

ЛОНДАН, 15 лютага. (ТАСС). Як перадае агенцтва Рэйтэр, вядомы кампазітар Бакс пераклаў на музыку вершы, спецыяльна напісаныя паэтам-лаурэатам Мейсфільдам у азнаменаванне дня Чырвонай Арміі, які будзе адзначаны ў Англіі. Гэты твор будзе выкананы на канцэрце пад кіраўніцтвам дырыжора Серджэнта.

Канцэрце прымуць удзел лонданскі сімфонічны аркестр, каралеўскіх харове таварыства і вядомыя аркестры.

Баі ў Югаславії

ЖЭНЕВА, 15 лютага. (ТАСС). На вестках, якія атрыманы тут з Югаславіі, у Сапдаку часці народна-вызваленчай арміі вядуць упорныя баі з войскамі акупантатаў. Гітлераўцы падкідаюць на гэты ўчастак фронта сільныя падмацаванні. Ва Усходній Босніі былі адбіты ўсе спробы праціўніка прафіцца з Рагачыцам на вызваленую тэрыторыю.

У Гернагавіне, у Паўночнай Далмациі, Срэмэ і Славеніі бес-Далмациі.

НА СОВЕЦКА-ГЕРМАНСКІМ ФРОНЦЕ ЗАБІТЫ ГІТЛЕРАУСКІ «ГАУЛЯЙТАР» МЕЙЕРГОФЕР

СТАМБУЛ, 15 лютага. (ТАСС). Гітлераўская газета «Тюркішэ пост», якая выходзіць у Турцыі, паведамляе аб тым, што на савецка-германскім фронце забіты «гаулійтэр» Франц Мейергофер

паведамляе аб тым, што на савецка-германскім фронце забіты «гаулійтэр» Франц Мейергофер

на падрыхтоўку да святкавання ў Англіі.

Ваенныя дзеянні ў Італіі

ЛОНДАН, 15 лютага. (ТАСС). Галоўная стаўка войск саюзікаў у Італіі паведамляе, што ўтора на галоўным фронце амерыканскай 5-й арміі і ў раёне прадмостнага ўмацавання саюзікі працягваюць барацьбу пад кіраўніцтвам Гітлераўцаў. У Касіно працягваюць цяжкія баі. На фронце Анцио атака певялікіх сіл праціўніка была адбіта. Разведчыя часці англійскай 8-й арміі вядуць баявыя дзеянні на ўсім фронце.

Авіяцыя саюзікаў атакавала варожыя чыгуначныя камунікаціі ў Італіі.

СТАНОВІЩЧА У БЕЛЬГІІ

Падпольная бельгійская газета «Верытэ» адзначае штодзённе зіжэние здабычы вугалю ў Бельгіі. Гэта прымусіла гітлераўскую главара Шонемана абліяці, прабоція, якія сабатуюць вугалю, будучы будучы будынку.

Міжземноморская авіяцыя саюзікаў зрабіла калі 1.500 самолётаў-вылетаў.

На працягу дні зіжчаны самалёт праціўніка. Адзін самолёт саюзікаў не вярнуўся базу.

Міжземноморская авіяцыя саюзікаў зрабіла калі 1.500 самолётаў-вылетаў.

Падпольная бельгійская газета «Верытэ» адзначае штодзённе зіжэние здабычы вугалю ў Бельгіі. Гэта прымусіла гітлераўскую главара Шонемана абліяці, прабоція, якія сабатуюць вугалю, будучы будучы будынку.

На працягу дні зіжчаны самалёт праціўніка. Адзін самолёт саюзікаў не вярнуўся базу.

Міжземноморская авіяцыя саюзікаў зрабіла калі 1.500 самолётаў-вылетаў.

На працягу дні зіжчаны самолёт праціўніка. Адзін самолёт саюзікаў не вярнуўся базу.

Міжземноморская авіяцыя саюзікаў зрабіла калі 1.500 самолётаў-вылетаў.

На працягу дні зіжчаны самолёт праціўніка. Адзін самолёт саюзікаў не вярнуўся базу.

Міжземноморская авіяцыя саюзікаў зрабіла калі 1.500 самолётаў-вылетаў.

На працягу дні зіжчаны самолёт праціўніка. Адзін самолёт саюзікаў не вярнуўся базу.

Міжземноморская авіяцыя саюзікаў зрабіла калі 1.500 самолётаў-вылетаў.

На працягу дні зіжчаны самолёт праціўніка. Адзін самолёт саюзікаў не вярнуўся базу.

Міжземноморская авіяцыя саюзікаў зрабіла калі 1.500 самолётаў-вылетаў.

На працягу дні зіжчаны самолёт праціўніка. Адзін самолёт саюзікаў не вярнуўся базу.

Міжземноморская авіяцыя саюзікаў зрабіла калі 1.500 самолётаў-вылетаў.

На працягу дні зіжчаны самолёт праціўніка. Адзін самолёт саюзікаў не вярнуўся базу.

Міжземноморская авіяцыя саюзікаў зрабіла калі 1.500 самолётаў-вылетаў.

На працягу дні зіжчаны самолёт праціўніка. Адзін самолёт саюзікаў не вярнуўся базу.

Міжземноморская авіяцыя саюзікаў зрабіла калі 1.500 самолётаў-вылетаў.

На працягу дні зіжчаны самолёт праціўніка. Адзін самолёт саюзікаў не вярнуўся базу.

Міжземноморская авіяцыя саюзікаў зрабіла калі 1.500 самолётаў-вылетаў.

На працягу дні зіжчаны самолёт праціўніка. Адзін самолёт саюзікаў не вярнуўся базу.

Міжземноморская авіяцыя саюзікаў зрабіла калі 1.500 самолётаў-вылетаў.

На працягу дні зіжчаны самолёт праціўніка. Адзін самолёт саюзікаў не вярнуўся базу.

Міжземноморская авіяцыя саюзікаў зрабіла калі 1.500 самолётаў-вылетаў.

На працягу дні зіжчаны самолёт праціўніка. Адзін самолёт саюзікаў не вярнуўся базу.

Міжземноморская авіяцыя саюзікаў зрабіла калі 1.500 самолётаў-вылетаў.

На працягу дні зіжчаны самолёт праціўніка. Адзін самолёт саюзікаў не вярнуўся базу.

Міжземноморская авіяцыя саюзікаў зрабіла калі 1.500 самолётаў-вылетаў.

На працягу дні зіжчаны самолёт праціўніка. Адзін самолёт саюзікаў не вярнуўся базу.